

Индекс за възприятие на корупцията 2025 г.: България с рекордно нисък резултат

БЪЛГАРИЯ
40/100

България влошава резултата си и пропада до **40 точки** от 100 възможни тази година. Страната заема **84 място** в класацията от 182 държави и територии и показва най-лош резултат от 2012 година.

Само за последните **две години** резултатът на България се **влошава с 5 точки** – статистически значима промяна, която още веднъж демонстрира ефекта от липсата на решителни действия срещу клептократски кръгове, дългогодишните фасадни усилия за противодействие на корупцията, набиращите сила атаки срещу гражданското общество и отзвук от първите в съвременната демократична история частично касирани избори.

Гражданското общество продължи да бъде обект на атаки и стигматизиране, включително чрез нови опити за внасяне на законопроекта за превръщането на гражданските организации в чуждестранни агенти и създаване на нарочна парламентарна комисия за разследване и атака на гражданския сектор (Временна комисия за установяване на факти и обстоятелства относно дейността на Джордж Сорос и Александър Сорос и техните фондации на територията на Република България, финансиращи български физически и юридически лица и неправителствени организации, както и установяване на свързаността им с политически партии, магистрати, образователни институции, медии, бизнес структури и органи на държавна власт).

Всички тези действия не само не създават подкрепяща среда за гражданско участие – напротив, целят заглушаване на гласовете, които настояват за прозрачни и отчетни институции, независима съдебна власт, спазване на правата на човека, подкрепа на уязвими групи, опазване на околната среда.

Уязвимостта на институционалната среда у нас се е увеличила поради неспособността да бъдат регулярно избрани нови ръководни органи на правосъдни институции и регулатори. Не може да се пропусне закриването на Комисията за противодействие на корупцията, чиито състав не можа да бъде избран в продължение на години и поради крайна неефективност.

Характеризирайки демократичната среда и изборната система, не можем да пренебрегнем факта, че за първи път в 37-годишната история на демократичния преход в България бяха частично касирани парламентарни избори, което доведе до пренареждане на състава на Народното събрание. След повече от четири месеца Конституционният съд се произнесе по делото, оспорващо законността на проведените на 27 октомври 2024 г. избори, като с решението си обяви за незаконен избора на 17 народни представители. Това се отрази на 16 депутатски места и на едно министерско кресло.

Целият процес по изготвяне на експертизата и представяне на становищата протече непрозрачно и бе съпътстван от сблъсък на позиции между ключови институции – Централната избирателна комисия и „Информационно обслужване“. Опитът за политическа намеса в работата на Конституционния съд от страна на парламента, както и още по-необичайната намеса на прокуратурата, също са безпрецедентни в съвременната българска история. Решението на съда на практика извади на преден план дефицитите в работата на институциите и потвърди съмненията за изборни нарушения.

Тази ситуация хвърли сянка и върху легитимността на политическата власт, която следваше да осъществява ключови реформи и назначения, включително в Антикорупционната комисия и т.нар. независими регулаторни органи, чиято дейност е от съществено значение за конкуренцията и цялостното развитие на бизнеса в страната.

КОРУПЦИЯТА И БИЗНЕС СРЕДАТА

Корупцията не е абстрактно понятие за българския бизнес, а реален фактор в неговата работа. Според последните изследвания 55 % от фирмите са определили този проблем като сериозен за тяхната фирма, а 89 % го описват като широко разпространен¹. Това описва среда, в която корупционният риск се калкулира предварително, при работа с администрацията, участие в процедури и инвестиционни решения. Българският бизнес се адаптира към корупционната среда.

Завладяването на държавата и стратегическата корупция са в основата на този проблем, като нарушават конкуренцията, като гарантират, че най-близките до правилните мрежи, а не най-квалифицираните, излизат победители. Когато съдебната

---

¹ Според данни от Flash Eurobarometer 557 за 2025 година

система е слаба и администрацията е политизирана, предвидимостта и доверието се губят, инвестициите се отлагат и реформите стават неефективни.

В основата стои state capture и стратегическа корупция, които изкривяват конкуренцията: печелят не най-добрите, а най-близките до правилните мрежи за влияние. Когато съдебната система е слаба, а администрацията – политизирана, се губят предвидимост и доверие, инвестициите се отлагат, а реформите се обезсилват.

Паралелно с това съществуват цели сектори, в които **сивите парични потоци** и т.нар. **черни каси** са част от установената практика – като строителството, автосервизните дейности и различни услуги. В тях недеklarираната заетост и плащанията „на ръка“ правят контрола селективен, а правилата – подлежат на договаряне с контролните органи.

Не трябва да се забравя, че сивата икономика и прането на пари ни държат в „Сивия списък“ на страни под засилено наблюдение във връзка с тези дейности².

Дългосрочно това удря икономиката и хората: корупцията отблъсква инвестиции, стимулира „изтичане на мозъци“ и заедно със застаряването и дефицита на квалифицирани работници подкопава икономиката.

Практическото приложение на основно антикорупционно законодателство като това за защита на лицата, подаващи сигнали за нарушения е неуспешно. Бизнесът номинално е посочил лица, които да приемат сигнали, за да изпълни формалните законови изисквания, а подадените сигнали към държавната структура са само няколко. Законът не се познава нито от лицата, които могат да подават сигнали, нито от професионалистите, които трябва да го прилагат.

Бизнесите, които се чувстват комфортно в подобна среда, не се възприемат положително от финансовите институции и инвеститорите с утвърдена репутация и често се третират като рискови.

---

² Jurisdictions under Increased Monitoring – FATAF list

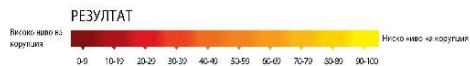
ЕС: РАЗВИТИЕ В ЗАСТОЙ!

ИНДЕКС ЗА ВЪЗПРИЯТИЕ НА КОРУПЦИЯТА 2025

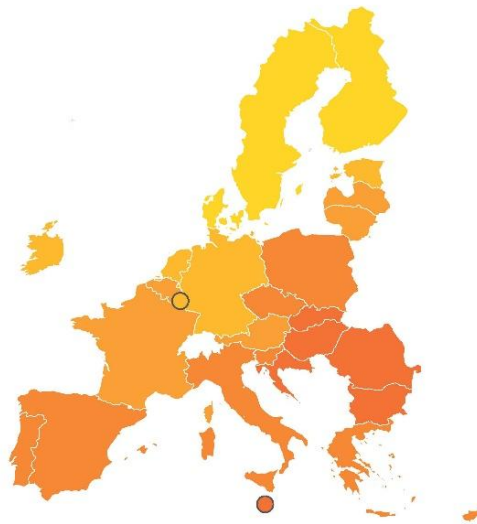
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

62/100

СРЕДНА СТОЙНОСТ

Този доклад е резултат от изследването на корупцията в Европа и световно ниво за периода от 2025 г. Той е резултат от съвместния труд на Transparency International и Центъра за борба с корупцията в България. За повече данни за корупцията в България и в Европа, посетете www.transparency.org/cpi.

РЕЗУЛТАТ	ДЪРЖАВА/ТЕРИТОРИЯ	РЕЗУЛТАТ	ДЪРЖАВА/ТЕРИТОРИЯ
89	Дания	39	Чехия
88	Финландия	38	Словения
80	Швейцария	36	Португалия
78	Люксембург	35	Кипър
76	Нидерландия	35	Испания
77	Германия	33	Италия
76	Естония	33	Полша
75	Ирландия	30	Гърция
69	Австрия	49	Малта
69	Белгия	48	Словакия
66	Франция	47	Хърватска
65	Литва	45	Румъния
60	Латвия	40	България
		40	Унгария

#CPI2025

www.transparency.org/cpi

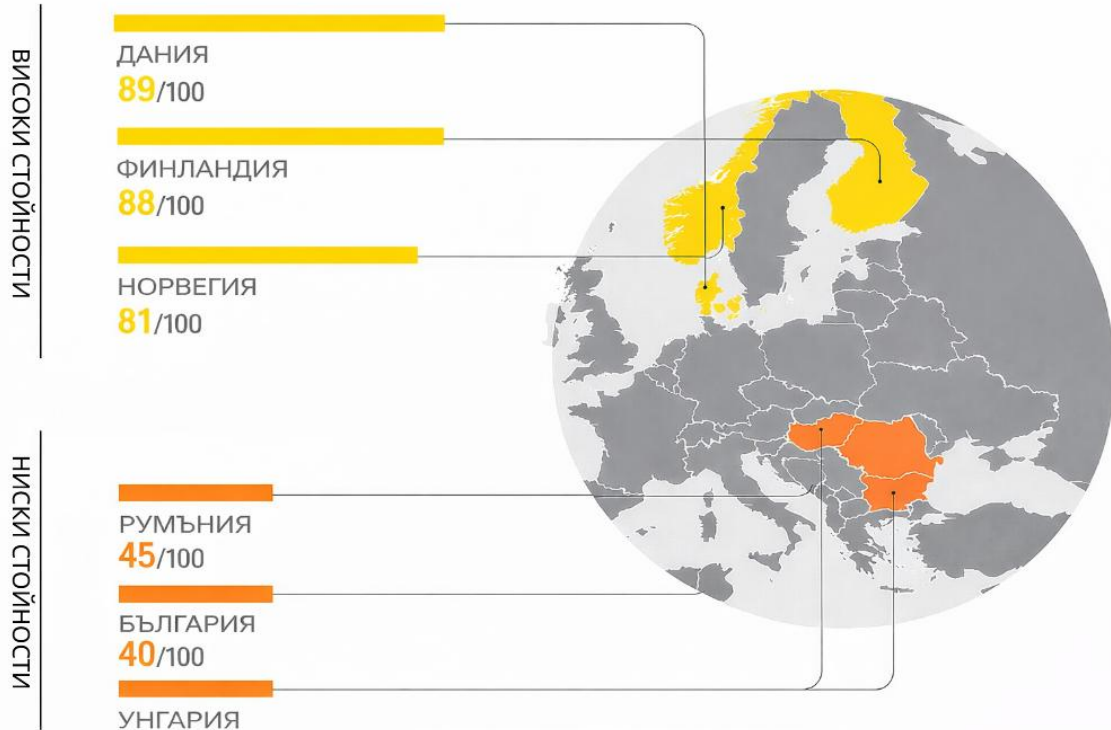
This work from Transparency International (2025) is licensed under CC BY-ND 4.0

Способността на **Европа** да се бори с корупцията **не се подобрява**, което възпрепятства ефективния отговор на различни предизвикателства като ерозията на върховенство на правото и множеството атаки, на които е подложено гражданското общество.

Средната стойност за региона на Европейския съюз (ЕС) в Индекса за възприемане на корупцията (CPI) остава на нивата от предходното издание на изследването: 62 от 100 точки.

България тази година е на последно място от страните в ЕС заедно с Унгария.

КЛЮЧОВИ НАБЛЮДЕНИЯ И ИЗВОДИ ЗА БЪЛГАРИЯ

Добро управление и върховенство на правото

- Националната антикорупционна стратегия и пътната карта към нея са напълно замразени през 2025 г.
- Продължават да не са изпълнени редица препоръки на ЕК, GRECO и изисквания на ОИСР, свързани с прилагане на стандартите за интегритет, сред които са регламентиране на лобистките дейности и изработване и приемане на етичен кодекс за висшите публични длъжности.
- Липсва каквото и да е напредък не само по ключови реформи, предвидени в българския План за възстановяване и устойчивост и в Националната програма за развитие България 2030, но поради липсата на тези ключови реформи България губи стотици милиони от плащанията.
- Законодателство, което би могло да има положителен ефект върху защитата на обществения интерес и укрепване на интегритета в организациите от публичния и частния сектор като Закона за защита на лицата подаващи сигнали и публично оповестяващи информация за нарушения продължава да е непознато за голяма част от българските граждани и организации и не се прилага ефективно.

Прозрачност и отчетност на разходването на публични средства

- За поредна година липсва напредък в областта на повишаване на прозрачността и отчетността в разходването на публични средства, включително фондове на ЕС. Напротив, ангажиментът за прилагане на Пактове за почтеност при значими обществени поръчки, поет в Споразумението между България и ЕК за периода 2021-2027 г. остава неизпълнен.
- Процесът на изготвяне и приемане на Закона за бюджета – първият в евро бе толкова непрозрачен, че възбуди страховете и гнева на обикновените граждани, които излязоха на многохилядни протести в множество градове в България и няколко в Европа, за да протестират срещу прозиращите клептократски интереси и липсата на прозрачност, отчетност и почтеност на институциите.

Конкурентоспособност и устойчива инвестиционна среда

- Годишното изследване на конкурентоспособността (Competitiveness Yearbook) на Института за развитие на управлението, което показва рязко понижение на резултата на България – още 4 пункта само за една година, което затвърждава тревожната негативна тенденция за влошаване в ключови области като управление, икономически резултати, бизнес ефективност и инфраструктура.

Състояние на гражданското общество и демокрацията

- Индикатори, които обикновено показват висок резултат – тези свързани с нивото на демокрация (The Varieties of Democracy Project) са се влошили с 18 пункта в рамките на една година и с общо 22 пункта за последните 2 години.
- В последните години гражданското общество е погложено на последователни атаки и стигматизиране, включително от парламентарно представени политически сили, които неколккратно внасят в Народното събрание Законопроект за регистрация на чуждестранните агенти по тоталитарен образец.
- За първи път от 37 години легитимността на изборите е не само поставена под съмнение заради компрометирането на изборния процес, но Конституционният съд се произнесе и частично касира изборите с преки последици за парламентарната конфигурация.

В периода 2012–2024 г. България се движи между 41 и 45 точки в Индекса за възприятие на корупцията, без да успее да постигне съществен напредък и остава сред държавите с хронични проблеми с корупцията. През настоящата година страната ни влошава резултата си, като спада до 40 точки и заема 84-о място в световната класация.

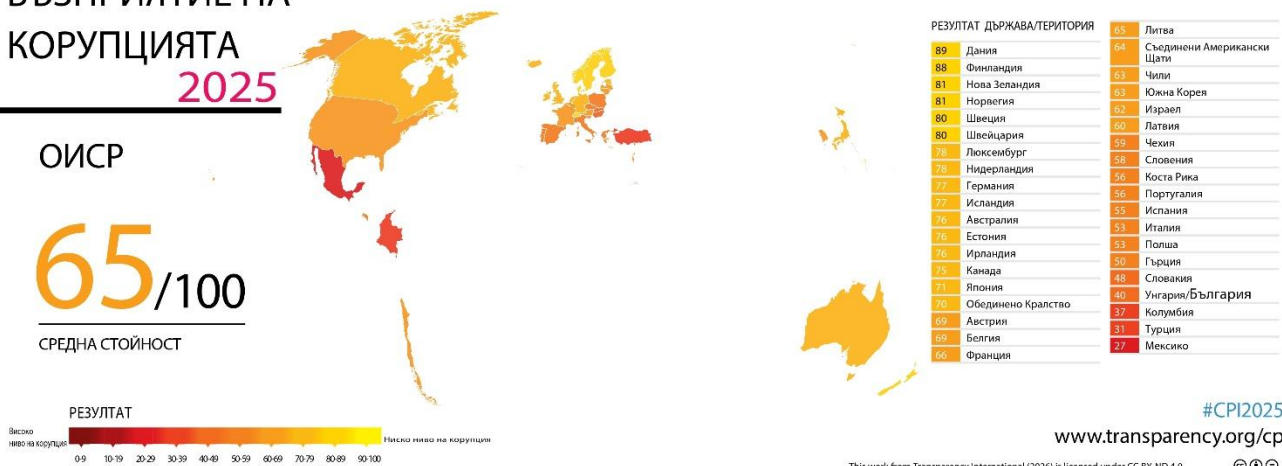
БЪЛГАРИЯ ПО ПЪТЯ И КЪМ ОИСР

ИНДЕКС ЗА ВЪЗПРИЯТИЕ НА КОРУПЦИЯТА 2025

ОИСР

65/100

СРЕДНА СТОЙНОСТ

България все по-ясно се очертава като „слабия ученик“ по отношение на борбата с корупцията не само в рамките на Европейския съюз, но и в контекста на страните, участващи във формата на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие ОИСР.

В Индекса за възприятие на корупцията за 2025 г. страната ни заема 35-о място сред 38-те държави – членки на **Организацията за икономическо сътрудничество и развитие**, като изпреварва единствено Колумбия, Турция и Мексико. Това я поставя в **дъното на класацията** и я **отдалечава значително** от стандартите за почтеност и добро управление, характерни за повечето страни от организацията.

Този резултат ясно подчертава значението на **ефективното управление** в публичния и частния сектор, както и необходимостта от не просто формално, а реално и последователно прилагане на антикорупционните мерки. Те се утвърждават като **ключови критерии** и сериозно предизвикателство в процеса на присъединяване на България към ОИСР.

За Индекса за възприятие на корупцията

Индексът за възприятие на корупцията се публикува ежегодно от 1995 г. и оценява 182 държави и територии въз основа на възприятията за корупция в публичния сектор. Той използва данни от 13 независими източника, включително Световната банка, Световния икономически форум и други.

Източниците за оценката на България включват утвърдени международни изследвания и индекси, които измерват качеството на демокрацията, върховенството на правото, конкурентоспособността и управлението на риска. Сред тях са: Bertelsmann Transformation Index, Economist Intelligence Unit Country Ratings, Freedom House Nations in Transit, Global Insights Country Risk Ratings, IMD World Competitiveness Yearbook, PRS International Country Risk Guide, Varieties of Democracy Project, World Economic Forum Executive Opinion Survey и World Justice Project Rule of Law Index.

Оценките се основават на анализи от експерти и представители на бизнеса, като последният методологически преглед е направен от Съвместния изследователски център на Европейската комисия през 2017 г.